

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 28. 7. 1967, sp. zn. 4 Cz 78/67, ECLI:CZ:NS:1967:4.CZ.78.1967.1

Číslo: 2/1968

Právní věta:

Po splnění podmienky uvedenej v § 54 ods. 1 o. z. nestojí nič v ceste tomu, aby sa veriteľ domáhal splatenia dlhu ako proti hlavnému dlžníkovi - ktorý sa existenciou ručiteľského záväzku svojej povinnosti nijako nezbavil - tak i proti ručiteľovi, ktorý podľa ustanovenia § 52 o. z. ručením vzal na seba povinnosť voči veriteľovi, že pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojí dlžník. Tomu nebráni ani skutočnosť, že nejde o záväzok solidárneho charakteru a že nemožno teda súdnym rozhodnutím vysloviť povinnosť oboch žalovaných zaplatiť dlh spoločne a nerozdielne.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 28.07.1967

Spisová značka: 4 Cz 78/67

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Zajištění práv a povinností

Předpisy: 99/1963 Sb. § 91

§ 159 40/1964 Sb. § 52

§ 498

§ 54

§ 56

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbirkový text rozhodnutí:

Okresný súd v Spišskej Novej Vsi zaviazal prvého žalovaného J. Č. na zaplatenie zažalovanej čiastky 2646,20 Kčs s prísl., kdežto návrh žalobcu, aby na zaplatenie tejto čiastky bol uznaný povinným rukou spoločnou a nerozdielnou spolu s prvým žalovaným i druhý žalovaný O. K., zamietol.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobkyne, smerujúce proti časti rozsudku, ktorým bol návrh zamietnutý proti druhému žalovanému ako ručiteľovi, potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti.

Pri odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobe proti druhému žalovanému ako ručiteľovi nemožno vyhovieť z toho dôvodu, že pôžičku prevzal prvý žalovaný a je

teda jeho prvoradou povinnosťou požičanú čiastku zaplatiť. Odvolací súd vytkol súdu prvého stupňa pochybenie, ktorého sa dopustil tým, že rozhodoval o nároku žalobcu i proti prvému žalovanému, hoci proti platobnému rozkazu podal odpor len druhý žalovaný a výrok týkajúci sa prvého žalovaného nadobudol teda právoplatnosť. Vo vzťahu k druhému žalovanému vyslovil názor, že záväzok prvého a druhého žalovaného nie je záväzkom solidárnym s ohľadom na rozdielny charakter záväzkov oboch žalovaných. Z toho dôvodu nevyhovel odvolaniu žalobcu dožadujúceho sa zaplataenia dlhu i druhým žalovaným solidárne so záväzkom prvého žalovaného.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že rozsudkami súdov oboch stupňov bol porušený zákon a tieto rozhodnutia zrušil.

Z odôvodnenia:

Je správny názor krajského súdu, že pri uzavretí pôžičky vznikli u žalovaných dva samostatné a celkom rozdielne záväzky, tj. u prvého žalovaného hlavný (primárny) záväzok uspokojiť veriteľovu pohľadávku, kdežto u druhého žalovaného podporný (subsidiárny) ručiteľský záväzok. S ohľadom na ustanovenie § 498 o. z. veta pred bodkočiarkou, riadi sa právny vzťah z poskytnutej pôžičky pred 1. 4. 1964 (v danom prípade 12. 7. 1963) po túto dobu občianskym zákonníkom z r. 1964. Je teda správny odkaz krajského súdu na zásadu vyjadrenú v § 54 o. z., že ručiteľ je povinný dlh splniť až vtedy, ak ho nesplní dlžník, hoci bol k tomu veriteľom písomne vyzvaný. Toto zákonné ustanovenie stanoví ako predpoklad pre povinnosť ručiteľa splniť dlh nespĺnenie tejto povinnosti samým dlžníkom, hoci bol k tomu veriteľom písomne vyzvaný. Tým je síce zdôraznená rozdielnosť postavenia dlžníka a ručiteľa voči veriteľovi a vylúčená solidarita záväzku, neznamená to však - ako sa mylne domnieva súd prvého stupňa - že splatenie dlhu nemožno vôbec požadovať na ručiteľovi, dokiaľ trvá povinnosť dlžníka. Podľa § 54 ods. 1 o. z. sa môže veriteľ domáhať splnenia dlhu na ručiteľovi pokiaľ preukáže, že dlžníka písomne na splnenie dlhu vyzval a ten napriek tejto výzve dlh nesplnil. Túto skutočnosť žalobca v priebehu súdneho konania tiež náležite preukázal predložením upomienky, ktorou vyzýval dlžníka na zaplataenie dlžných splátok. O upomínaní dlžníka vyrozumel žalobca i druhého žalovaného ako ručiteľa dopisom z toho istého dátumu. Boli teda splnené všetky zákonné podmienky na to, aby sa žalobca domáhal zaplataenia dlhu podaním žaloby na súde i proti druhému žalovanému. Tomu nebráni ani skutočnosť, že nejde o záväzok solidárneho charakteru a že nemožno teda súdnym rozhodnutím vysloviť povinnosť oboch žalovaných zaplatiť dlh spoločne a nerozdielne. Po splnení podmienky uvedenej v § 54 ods. 1 o. z. nestojí nič v ceste tomu, aby sa veriteľ domáhal splatenia dlhu ako proti hlavnému dlžníkovi - ktorý sa existenciou ručiteľského záväzku svojej povinnosti nijako nezbavil - tak i proti ručiteľovi, ktorý podľa § 52 o. z. ručením vzal na seba povinnosť voči veriteľovi, že pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojí dlžník. Je potom oprávnený (§ 56 o. z.) po splnení dlhu v takomto prípade požadovať na dlžníkovi náhradu za plnenie, ktoré za neho veriteľovi poskytol.

Okresný súd pochybil ďalej - ako mu správne vytkol v odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd - keď po podaní odporu len druhým žalovaným proti platobnému rozkazu vydanému okresným súdom 22. 6. 1966 konal a rozhodol znovu i o návrhu, smerujúcem proti prvému žalovanému. Ako bolo vyššie uvedené, boli predmetom konania dva rozdielne návrhy smerujúce k tomu istému plneniu, pričom po stránke procesného postavenia žalovaných nešlo o nerozlučné postavenie účastníkov v zmysle § 91 ods. 2 o. s. p., ale naopak každý z nich mal samostatné postavenie a konal sám za seba v zmysle ods. 1 tohto zák. ustanovenia. Ak nepodal odpor proti platobnému rozkazu prvý žalovaný, nadobudol v tejto časti platobný rozkaz právoplatnosť a ďalšiemu prejednávaniu žaloby proti prvému žalovanému bránila už prekážka veci rozsúdenej (§ 159 ods. 3 o. s. p.). Predmetom ďalšieho konania bude teda len nárok smerujúci proti druhému žalovanému ako ručiteľovi, pričom súd v dobe rozhodovania bude v zmysle § 54 ods. 1 o. z. zisťovať, či snáď a do akej miery záväzok nebol splnený hlavným dlžníkom, a ku zistenému stavu pri svojom novom rozhodnutí o nároku smerujúcem proti druhému žalovanému prihliadne.

Pretože sa súdy oboch stupňov riadili nesprávnym právnym názorom, porušili zákon v ustanovení § 54 ods. 1 o. z. a okresný súd i v ustanoveniach § 91 ods. 2, § 104 ods. 1, § 159 ods. 3 a § 174 o. s. p.